

Advies voor richtlijnen voor het milieu-effectrapport
verwijdering zuiveringsslib Zeeland

16 oktober 1995

720-23

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Advies

Advies voor richtlijnen voor het milieu-effectrapport
verwijdering zuiveringsslib Zeeland /
[Commissie voor de milieu-effectrapportage].

- Utrecht : Commissie voor de milieu-effectrapportage
ISBN 90-5237-937-8

Trefw.: milieu-effectrapportage; Zeeland / zuiveringsslib; verwijdering.

commissie voor de milieu-effectrapportage

Provinciaal bestuur van Zeeland
D.t.v. de afdeling Milieubeheer
Postbus 6001
4330 LA MIDDELBURG

uw kenmerk
956445/318/59

uw brief
d.d. 4 juli 1995

ons kenmerk
U683-95/Od/ao/720-24

onderwerp
Advies voor richtlijnen milieu-effectrap-
port verwijdering zuiveringslib Zeeland

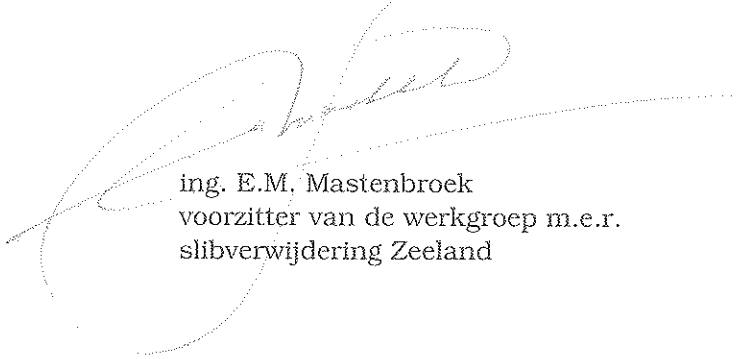
doorkiesnr.
030 - (2)347622

Utrecht,
16 oktober 1995

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieu-effectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een advies voor richtlijnen uit te brengen voor een milieu-effectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over de verwijdering van communaal en industrieel zuiveringslib in de provincie Zeeland.

Overeenkomstig artikel 7.14 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de totstandkoming van de richtlijnen voor het MER. Zij zal gaarne vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen.

ing. E.M. Mastenbroek
voorzitter van de werkgroep m.e.r.
slibverwijdering Zeeland

Advies voor richtlijnen voor het milieu-effectrapport
verwijdering zuiveringsslib Zeeland

Advies op grond van artikel 7.14 van de Wet milieubeheer voor het milieu-effectrapport over
de verwijdering van communaal en industrieel zuiveringsslib in de provincie Zeeland,

uitgebracht aan Gedeputeerde Staten van Zeeland, door de Commissie voor de milieu-
effectrapportage; namens deze,

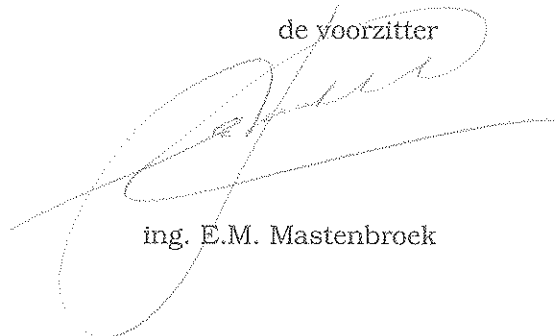
de werkgroep m.e.r. slibverwijdering Zeeland

de secretaris

drs. M. Odijk

de voorzitter

ing. E.M. Mastenbroek

Utrecht, 16 oktober 1995

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
Hoofdpunten van het advies	1
1. Inleiding	3
2. Probleemstelling, doel en besluitvorming	3
2.1 Probleemstelling	3
2.2 Doel en besluitvorming	5
3. Voorgenomen activiteit en alternatieven	6
3.1 Algemeen	6
3.2 Alternatieven	7
3.2.1 Nulalternatief	8
3.2.2 Meest milieuvriendelijk alternatief	8
4. Bestaande milieutoestand; autonome ontwikkeling; milieu-effecten	9
5. Vergelijking van alternatieven	10
6. Leemten in kennis	10
7. Evaluatieprogramma	11
8. Vorm en presentatie	11
9. Samenvatting van het MER	12

Bijlagen

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 4 juli 1995 (verzonden 10 augustus 1995) waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
2. Openbare kennisgeving van de startnotitie in Staatscourant 158 d.d. 17 augustus 1995
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen

HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

In het milieu-effectrapport, dat de provincie Zeeland moet opstellen om (een) methode(n) te kiezen voor de verwijdering voor het communaal en industrieel zuiverings-slib, zouden volgens de Commissie voor de milieu-effectrapportage de accenten moeten liggen op:

- een heldere formulering van de te nemen besluiten;
- de samenhang tussen te accepteren slibkwaliteit, bewerkingsmethoden, verwerkingsmethoden, keuze tussen centrale/decentrale verwerking binnen of buiten de provincie, de uitgangspunten voor locatiekeuzen en de eindverwerking/afzet.

Onderdeel hiervan dient een milieuhygiënische (inclusief logistieke) afweging te zijn van de uitgangspunten voor de locatiekeuze van afvalverwerkingsinrichtingen zoals die in de Streekplanuitwerking zijn aangeduid;

- de formulering van integrale alternatieven, die de verwijderingsketen na het ontstaan van het slib beschrijven;
- een globale beschrijving van emissies bij de verschillende alternatieven.

1. INLEIDING

De provincie Zeeland wil op korte termijn een verwerkingsmethode kiezen voor slib dat vrijkomt uit communale en industriële afvalwaterzuiveringsinstallaties. Voor de besluitvorming wordt de procedure van milieu-effectrapportage (m.e.r.) gevolgd. Hierin hebben de Provinciale Staten hun bevoegdheid als initiatiefnemer en als bevoegd gezag gedelegeerd aan het college van Gedeputeerde Staten.

De bekendmaking van de start van de m.e.r. vond plaats in de Staatscourant van 17 augustus 1995¹. Per brief van 4 juli 1995 stelden Gedeputeerde Staten van Zeeland de Commissie in de gelegenheid advies uit te brengen over de richtlijnen voor het op te stellen milieu-effectrapport².

Ten behoeve van de advisering heeft de Commissie voor de m.e.r. een werkgroep samengesteld. Die werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt daarom verder in dit advies 'de Commissie' genoemd³.

Het doel van dit advies is om de gewenste inhoud van de richtlijnen voor het milieu-effectrapport (MER) aan te geven.

Bij de opstelling van haar advies heeft de Commissie rekening gehouden met de via het bevoegd gezag ontvangen adviezen, commentaren en opmerkingen. Bijlage 4 geeft een overzicht van deze reacties.

2. PROBLEEMSTELLING, DOEL EN BESLUITVORMING

Artikel 7.10, lid 1, onder a van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd."*

Artikel 7.10, lid 1, onder c van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieu-effectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van bestuursorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven."*

2.1 Probleemstelling

Het MER moet in een uitgewerkte probleemstelling beschrijven voor welke knelpunten het voornemen een oplossing tracht te vinden.

Daarvoor dient het een beknopt overzicht te geven van de aard, voorgeschiedenis en de achtergronden van het voornemen.

Daartoe dient het gehele verwijderingstraject van het slib in beschouwing te worden genomen.

1 Zie bijlage 1.

2 Zie bijlage 2.

3 Voor de samenstelling van de werkgroep en een samenvatting van de projectgegevens zie bijlage 3.

Het initiatief behelst een afvalstroom die ten dele door waterkwaliteitsbeheerders, ten dele door industrieën wordt veroorzaakt. Dit leidt ertoe, dat er ten aanzien van zowel de kwaliteit (die door veranderende waterzuiveringstechnieken kan wijzigen) als de kwantiteit onzekerheden bestaan. Dit geldt vooral voor het industrieel slib.

Het MER dient aandacht te besteden aan de te verwachten jaarlijkse hoeveelheden communaal en industrieel zuiveringsslib in de komende tien à twintig jaar; minimum- en maximumprognose, in nat volume per jaar. Het MER dient daarbij inzicht te verschaffen in de mate van onzekerheid van de schattingen⁴].

Het MER moet kort aangeven, hoe in de verwijdering van andere slibsoorten (dan die onder het voornemen vallen) wordt voorzien. Daarbij moet worden toegelicht, of er – gezien de samenstelling van deze slibsoorten en de in deze procedure te kiezen verwerkingstechniek(en) – perspectieven bestaan voor bundeling in de verwerking⁵].

Aangegeven moet worden wat het drogestofgehalte is en hoe stabilisatie en ontwatering (zullen) plaatsvinden. Ook de (in die jaren eventueel veranderende) chemische samenstelling moet zo goed mogelijk worden vermeld⁶]. Aangeduid moet worden, in hoeverre deze veranderingen, en de onzekerheden in de samenstelling, consequenties hebben voor de te kiezen verwerkingstechniek.

Tevens moet worden aangegeven, in hoeverre de keuze voor een bepaald alternatief als verwijderingsmethode⁷] consequenties kan hebben voor de acceptatie van slibkwaliteiten; met andere woorden hoe de samenhang is tussen te verwerken slibkwaliteiten en be- en verwerkingsmethoden.

4 Zie ook reactie 7 (bijlage 4).

5 Zie ook reactie 1 (bijlage 4).

6 Gehalten van (en eventueel chemische vorm van) fosfaten, stikstofverbindingen; zwavelverbindingen; kwik, cadmium, lood, chroom, koper, arseen, nikkel, zink, zilver; organische stoffen; minerale olie en van minerale olie afgeleide persistente oliën en koolwaterstoffen (totaal); organische halogeenvbindingen (totaal: EOCI). Indien relevant zou ook moeten worden ingegaan op gehalten van polychloorbifenylen (PCB's); calciumverbindingen; hexachloorbenzeen (HCB); andere persistente organochloorpesticiden zoals hexachloorcyclohexanen, de 'drins' en DDT complex; polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK's); dioxines en furanen.

7 Zie hoofdstuk 3 van dit advies.

2.2 Doel en besluitvorming

Uit de probleemstelling moet een concrete en duidelijke omschrijving van het doel worden afgeleid. Een heldere formulering van het doel geeft tevens criteria voor de afbakening van alternatieven⁸].

Het MER moet aangeven of er verschillende doelstellingen zijn, onder welke omstandigheden deze doelstellingen afgeleide doelstellingen zijn, in hoeverre ze samengaan of strijdig zijn met andere doelstellingen en welke prioriteit aan elk van de doelstellingen wordt toegekend⁹].

Het doel mag niet zo beperkt zijn geformuleerd, dat reële alternatieven die voor het milieu gunstiger zijn op voorhand zijn uitgesloten.

Overheidsbesluiten, zoals vastgelegd in beleidsnota's, (ontwerp-)plannen en wetten, die randvoorwaarden stellen of beperkingen opleggen aan het besluit over de voorgenomen activiteit moeten kort worden behandeld. Hiertoe behoren ook de besluiten in het Provinciaal Milieubeleidsplan, in het waterbeheerplan, in het TJPA en de in nationale wet- en regelgeving rond storten van afval.

Aandacht dient te worden geschonken aan de consequenties van de beleidsuitgangspunten ten aanzien van afvalpreventie¹⁰], hergebruik, nuttige toepassing¹¹], thermische verwerking en storten.

Tevens moet aangegeven worden welke beoordelingscriteria, grens- en streefwaarden aan het vigerende milieubeleid kunnen worden ontleend.

Het MER moet duidelijk aangeven:

- dat het is opgesteld ter onderbouwing van een besluit over de verwijderingsmethode(n) van communaal en industrieel zuiveringsslib;
- dat dat besluit een uitwerking is van het provinciaal milieubeleidsplan *Kerend Tj 2* en door Provinciale Staten zal moeten worden genomen; en
- dat in *Kerend Tj 2* is bepaald, dat het besluit over slibverwerking vóór 1997 moet worden genomen.

Tevens kan worden beschreven volgens welke procedure en welk tijdpad dit geschiedt en welke adviesorganen en instanties daarbij formeel en informeel zijn betrokken.

Tot slot moeten de besluiten die in een later stadium nog moeten worden genomen om de voorgenomen activiteit te realiseren zijn aangegeven. Hierbij is belangrijk, dat de consequenties van eventuele geplande wijzigingen in de bewerkingsmethoden (ook ontwatering) worden aangegeven.

De startnotitie gaat ervan uit, dat de keuze van locaties voor verwerkingsinrichtingen buiten deze m.e.r.-procedure valt, omdat hier in het streekplan al uitgangspunten over zijn vastgelegd. De Commissie gaat er echter van uit, dat in het MER zal moeten worden aangetoond, dat deze uitgangspunten, die zijn op-

8 Zie ook reactie 2 (bijlage 4).

9 Zo kan in de doelstelling worden aangegeven, aan welke uitgangspunten van het nationaal en het provinciaal afvalstoffenbeleid bij dit initiatief prioriteit wordt gegeven.

10 Zie ook reacties 2, 3 en 9 (bijlage 4).

11 Zie ook reacties 1, 2, 3, 5 (bijlage 4).

gesteld voor afvalverwerking in het algemeen, ook gelden voor de slibverwerking waarop deze m.e.r.-procedure betrekking heeft.

3. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder b van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen."*

Artikel 7.10, lid 3 van de Wm:

"Tot de ingevolge het eerste lid, onder b, te beschrijven alternatieven behoort in ieder geval het alternatief waarbij de nadelige gevolgen voor het milieu worden voorkomen, dan wel, voor zover dat niet mogelijk is, deze met gebruikmaking van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu, zoveel mogelijk worden beperkt."

3.1 Algemeen

De voorgenomen activiteit omvat naar de mening van de Commissie de volgende samenhangende keuzen:

- acceptatiebeleid en kwaliteitscontrole van het slib;
- (een mix van) verwerkingstechnieken en de bijbehorende eindvoorzieningen (bijvoorbeeld stortcapaciteit voor asresten)¹²;
- de keuze tussen centrale of decentrale verwerking;
- uitgangspunten en voorwaarden voor locatiekeuze voor be- en verwerking van het slib.

Het gaat daarbij niet om een nieuwe locatiekeuze, maar om toetsing of de locaties die in de streekplanuitwerking op ruimtelijke overwegingen voor afvalverwijderingslocaties zijn aangeduid, ook op milieugronden (inclusief logistieke gronden) in verband met de slibverwerkingstechniek(en) en de keuze tussen centrale of decentrale verwerking, verantwoorde locaties zijn, en wellicht om een nadere selectie.

- de keuze voor verwerking binnen of buiten de provincie¹³.

Het voornemen moet worden beschreven voor zover van gevolgen voor het milieu sprake is. Mede om beter zicht te krijgen op mogelijke alternatieven kan het zinvol zijn de voorgenomen activiteit op te splitsen in deel-, neven- en vervolgactiviteiten.

Bij het zoeken van zinvolle alternatieven dienen in ieder geval de volgende factoren in beschouwing te worden genomen:

- mogelijkheden voor lokale (voor-)bewerking¹⁴;
- logistiek¹⁵;

12 Zie ook reacties 1 en 7 (bijlage 4).

13 Zie ook reactie 3 (bijlage 4).

14 Zie ook reactie 7 (bijlage 4).

15 Zie ook reactie 7 (bijlage 4).

Dit aspect speelt vooral een rol bij de keuze tussen natte oxydatie enerzijds (waarbij nat transport voor de hand ligt) en vergassing/verbranding anderzijds. Hierbij zou het aantal kilometers per ton te transporteren slib moeten worden aangegeven;

- schaalgrootte (samenhangend met de keuze centraal/decentraal verwerken);
- locaties van de eindverwerkingsinstallaties¹⁶;
- mogelijkheden voor samenwerking met derden in of buiten de provincie¹⁷;
- perspectieven voor naschakeling van technologisch nieuwere eindverwerkingstechnieken¹⁸;
- mogelijkheden voor nuttige toepassing van reststoffen (inclusief afzetmogelijkheden)¹⁹.

De Commissie beveelt aan om uit het grote aantal alternatieven, dat op grond van bovenstaande factoren kan worden beschreven, een beperkt aantal te selecteren die in het MER met elkaar kunnen worden vergeleken.

3.2 Alternatieven

De startnotitie noemt drie of vier alternatieve verwerkingsmethoden om in het MER te beschouwen, en sluit enkele verwerkingsmethoden als alternatief uit. Elders worden aan de drie verwerkingsmethoden ook locaties gekoppeld, waardoor zes alternatieven ontstaan.

De Commissie onderschrijft de noodzaak om in het MER een beperkt aantal (combinaties van) verwerkingsmethoden te beschouwen. Zij acht de motivering van de uitsluiting van enkele verwerkingsmethoden in de startnotitie echter te globaal en mist hierin ook informatie²⁰.

Daarom beveelt zij aan heldere en eenduidige (bijvoorbeeld technische, financiële, logistieke, milieu-) criteria vast te stellen voor het slibverwijderingsbeleid, en beknopt de beschikbare verwerkingstechnieken hiertegen af te wegen: de uitkomst van deze afweging kan dan zijn dat de methode al dan niet in aanmerking komt voor verdere beschouwing in het MER.

Voorts adviseert zij in het MER het gehele verwijderingstraject van het slib centraal te stellen en voor de periode tot 2005²¹] aan te geven:

- waar het communaal en het via dit initiatief te bewerken industrieel zuiveringsslib in welke hoeveelheden ontstaat;
- welke bewerking van het slib (stabilisatie ontwatering) op welke locaties plaatsvindt;
- welke transportmogelijkheden voor slib er bestaan.

Zij acht deze informatie noodzakelijk voor de keuze tussen centrale en decentrale oplossingen.

16 Zie ook reactie 7 (bijlage 4).

17 Zie ook reacties 3, 7 en 9 (bijlage 4).

18 Zie ook reacties 7 en 8 (bijlage 4).

19 Zie ook reacties 1, 3, 5 en 6 (bijlage 4).

20 Zie ook reacties 1, 2, 3, 4, 6, 7 en 8 (bijlage 4).

21 Daarbij is belangrijk hoe de situatie op moment van verschijnen van het MER is, welke veranderingen via besluiten zijn vastgelegd en eventueel welke overige wijzigingen kunnen worden voorzien.

In relatie tot de onzekerheden in kwaliteit en kwantiteit van het te verwerken slib^{22]} dient voor elk alternatief te worden aangegeven, in hoeverre er automatisch mogelijkheden bestaan voor verwerking van andere kwaliteiten of kwantiteiten en welke mogelijkheden er bestaan om op korte termijn aanpassingen plegen (flexibiliteit).

De keuze van de beschouwde alternatieven moet worden gemotiveerd, evenals de selectie van het eventuele voorkeursalternatief. Bij de motivering gaat in het MER vooral de aandacht uit naar de milieuargumenten^{23]}.

Om een onderlinge vergelijking mogelijk te maken moeten de te vergelijken alternatieven tot op hetzelfde detailniveau worden uitgewerkt.

3.2.1 Nulalternatief

Aan de hand van het doel van de activiteit, zoals elders in het MER beschreven, moet worden aangegeven dat de situatie, waarbij de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven niet plaatsvindt, geen reëel alternatief (nulalternatief) is. Daarom kan worden volstaan met het beschrijven van de huidige situatie en autonome ontwikkeling^{24]} als referentiekader.

3.2.2 Meest milieuvriendelijk alternatief

Gemotiveerd moet worden aangeduid, wat als meest milieuvriendelijke alternatief moet worden beschouwd.

Het meest milieuvriendelijke alternatief moet aan de volgende voorwaarden voldoen:

- het moet realistisch zijn, dat wil zeggen het moet voldoen aan de doelstellingen van de initiatiefnemer;
- het moet uitgaan van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu;
- het moet gericht zijn op het zo veel mogelijk voorkomen van nadelige milieugevolgen, dan wel het behalen van een maximale milieuwinst;
- het moet (evenals de andere alternatieven) integraal zijn, dat wil zeggen de gehele verwijderingsketen beschouwen vanaf het ontstaan van het slib^{25]}.

22 Zie ook § 2.1 van dit advies.

23 Zie ook reactie 3 (bijlage 4).

24 Zie hoofdstuk 4 van dit advies.

25 Voor zover het meest milieuvriendelijke alternatief zou inhouden, dat er een andere bewerking van het slib zou moeten plaatsvinden dan nu geschiedt of waarvoor nu plannen worden gemaakt, dient te worden aangegeven in hoeverre de waterkwaliteitsbeheerders respectievelijk industrieën waarop dit initiatief betrekking heeft, bereid zijn mee te werken aan zo'n oplossing.

4.

BESTAANDE MILIEUTOESTAND; AUTONOME ONTWIKKELING; MILIEU-EFFECTEN

Artikel 7.10, lid 1, onder d van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen."*

Artikel 7.10, lid 1, onder e van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven."*

Ervan uitgaand, dat deze m.e.r.-procedure zich afspeelt op beleidsniveau adviseert de Commissie om in dit onderdeel van het MER zeer beknopt een beeld te schetsen van de milieukwaliteit in de provincie en vooral van de bestaande (en eventueel te verwachten) milieuknelpunten.

De milieu-informatie voor de verschillende alternatieven betreft dan globale en vergelijkende informatie over:

- grondstoffenverbruik (toeslagstoffen bij slibbewerking);
- brandstofverbruik (bij bewerking en transport);
- ruimtebeslag (inclusief geur- en geluidzone);
- (mogelijke) emissies naar water, bodem en lucht²⁶;
- mogelijkheden voor nuttige toepassing (ketenbeheer).

Daarbij dient ervan te worden uitgegaan, dat de installaties zullen worden voorzien van gebruikelijke preventieve en mitigerende maatregelen.

Tevens dient te worden beschreven, welke bestemming (en welk ruimtebeslag) de reststoffen van de verwerking zullen hebben.

Onzekerheden en onnauwkeurigheden in deze milieu-informatie moeten worden vermeld.

26 Zie ook reactie 2 (bijlage 4).

5.

VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder f van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een vergelijking van de ingevolge onderdeel d beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenoemde activiteit, alsmede met de beschreven gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven."*

De milieu-effecten van de voorgenoemde activiteit en de alternatieven moeten onderling én met de referentiesituatie worden vergeleken. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin de positieve en negatieve effecten van de voorgenoemde activiteit en de alternatieven verschillen.

Bij de vergelijking moeten ten minste de doelstellingen en de grens- en streefwaarden van het milieubeleid worden betrokken. Tevens dient te worden ingegaan op:

- logistieke aspecten;
- continuïteit en flexibiliteit van de verwerkingsmethode(n) in relatie tot de aanvoer van de verschillende kwaliteiten slib.

Bij de vergelijking van de alternatieven kunnen de financiële aspecten van de alternatieven worden betrokken om de realiteitswaarde van de alternatieven beter te kunnen beoordelen. Dit is in het kader van de milieu-effectrapportage echter niet verplicht²⁷].

De Commissie adviseert het identificeren van een voorkeursalternatief en het meest milieuvriendelijk alternatief zo mogelijk aan de hand van een eenvoudige vergelijking van alternatieven uit te voeren. Indien noodzakelijk kunnen wegingsfactoren en multicriteria-analyse (mca) worden toegepast.

6.

LEEMTEN IN KENNIS

Artikel 7.10, lid 1, onder g van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een overzicht van de leemten in de onder d en e bedoelde beschrijvingen [d.w.z. van de bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling daarvan, resp. van de milieu-effecten] ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens."*

De leemten in kennis en informatie, die van belang zijn voor een goede oordeelsvorming, moeten worden genoemd.

Het doel van deze beschrijving is om een indicatie te krijgen van de volledigheid van de informatie voor de besluitvorming.

Beschreven moet worden:

- welke onzekerheden zijn blijven bestaan en wat hiervan de reden is;
- in hoeverre dit de kwaliteit van de besluitvorming beïnvloedt.

Informatie die voor de besluitvorming essentieel is, kan niet onder leemten in kennis worden opgenomen, maar moet in het MER worden verstrekt.

27 Evenmin als werkgelegenheidsoverwegingen (zie reactie 5, bijlage 4).

7. EVALUATIEPROGRAMMA

Artikel 7.39 van de Wm:

"Het bevoegd gezag dat een besluit heeft genomen, bij de voorbereiding waarvan een milieu-effect-rapport is gemaakt, onderzoekt de gevolgen van de betrokken activiteit voor het milieu, wanneer zij wordt ondernomen of nadat zij is ondernomen."

Het bevoegd gezag moet bij de besluitvorming een evaluatieprogramma op stellen teneinde de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en om zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen.

Het verdient aanbeveling dat de initiatiefnemer in het MER reeds een aanzet tot een dergelijk evaluatieprogramma geeft, omdat er een sterke koppeling bestaat tussen de gebruikte voorspellingsmethoden, de geconstateerde leemten in kennis en het op te stellen evaluatieprogramma.

8. VORM EN PRESENTATIE

Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven. De onderling vergelijking dient bij voorkeur te worden gepresenteerd met behulp van tabellen, figuren en kaarten.

Voor de overige presentatie beveelt de Commissie het volgende aan:

- het MER beknopt te houden;
- achtergrondgegevens (die conclusies, voorspellingen en keuzen onderbouwen) niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst bij het MER op te nemen;
- (eventueel) kaartmateriaal (zo mogelijk) te voorzien van een leesbare ondergrond met de gebruikte topografische namen en een duidelijke legenda.

9.

SAMENVATTING VAN HET MER

Artikel 7.10, lid 1, onder h van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *“een samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieu-effectrapport en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven.”*

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- de hoofdpunten voor de besluitvorming²⁸], inclusief de belangrijkste waarden van het milieu in het studiegebied;
- de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van de voorgenomen activiteit;
- het resultaat van de vergelijking van de alternatieven (zo mogelijk in tabelvorm).

28 Zie de hoofdpunten van dit advies op bladzijde 1.

BIJLAGEN

bij het
advies voor richtlijnen voor het
milieu-effectrapport
verwijdering zuiveringsslib Zeeland

(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 4 juli 1995 (verzonden 10 augustus 1995) waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

Gedeputeerde Staten		 Provincie Zeeland	
Provinciehuis Afdij. 6 Middelburg postbus 6031 4330 LA Middelburg telefoon 01180-31611 fax 01180-26549			
bericht op brief van :	-	Aan de commissie voor de Milieu-effectrapportage Postbus 2345 3500 GH UTRECHT	
uw kenmerk :	-	Commissie voor de milieu-effectrapportage.	
ons kenmerk :	956445/318/59	ingekomen : 11 AUG. 1995	
afdeling :	Milieubeheer	nummer : 1136-95	
bijlage(n) :	2	dossier : 720-14m3 IX	
behandeld door :	P. Wattel/W. Vette	kopie naar : Oo-Sc-pres-bijl	
doorlooptijd :	01180-31773		
onderwerp :	startnotitie MER-zuiveringslib		
verzonden :	10 AUG. 1995	Middelburg, 4 juli 1995	

Geachte commissie,

Ingevolge artikel 7.12 lid 3 van de Wet milieubeheer, doen wij u hierbij toekomen een exemplaar van een door ons vastgestelde startnotitie en de kennisgeving voor een milieu-effectrapport verwerkingsmethode zuiveringslib.

De startnotitie wordt bekendgemaakt op 16 en 17 augustus 1995 en ligt tot en met 30 september 1995 ter inzage.

Wij verzoeken u uw advies omtrent het geven van richtlijnen inzake de inhoud van het milieu-effectrapport vóór 20 oktober 1995 toe te zenden.

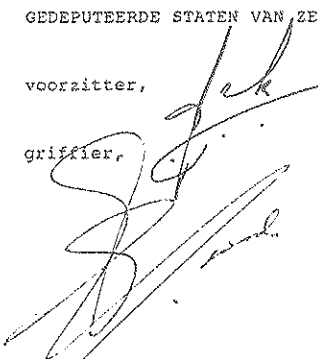
Eventuele inspraakreacties en adviezen over het geven van richtlijnen zullen naar uw commissie worden doorgezonden.

Hoogachtend,

GEDEPUTEERDE STATEN VAN ZEELAND,

voorzitter,

griffier,

BIJLAGE 2

Openbare kennisgeving van de startnotitie in Staatscourant nr. 158
d.d. 17 augustus 1995

Directie Milieu
en Waterstaat

Kennisgeving

Milieu-effectrapportage verwerkingsmethode zuiveringsslib startnotitie MER-procedure

December '94 hebben Provinciale Staten van Zeeland het provinciaal milieubeleidsplan "Kerend Tij Twee" vastgesteld. In dit plan is opgenomen dat er in overleg met de Waterschappen vóór 1997 een keuze gemaakt dient te worden omtrent de verwerkingsmethode voor zuiveringsslib. Voordat deze keuze kan worden vastgelegd in het Milieubeleidsplan dient er een milieu-effectrapport (MER) opgesteld te worden. Voordat kan worden begonnen met het opstellen van een MER, moet in richtlijnen worden vastgelegd waaraan de inhoud van het MER moet voldoen.

Startnotitie

De wettelijke procedure is gestart met deze bekendmaking van de startnotitie. In de startnotitie is een globale aanduiding van de verschillende technieken en te vergelijken alternatieven van verwerken van zuiveringsslib weergegeven.

Voordat het MER wordt opgesteld, stelt het college van Gedeputeerde Staten de richtlijnen vast. Deze richtlijnen geven de gewenste inhoud van het MER aan.

Een ieder wordt hierbij uitgenodigd opmerkingen te maken ten behoeve van het opstellen van de richtlijnen.

Ter Inzage

De startnotitie ligt van 18 augustus tot en met 30 september 1995 ter inzage bij de Directie Milieu en Waterstaat, Het Groene Woud 1 te Middelburg, op werkdagen van 9-12 en van 14-16 uur.

Inspraak

Tot en met 30 september 1995 kan een ieder opmerkingen met betrekking tot de te geven richtlijnen schriftelijk indienen bij het college van Gedeputeerde Staten van Zeeland, Directie Milieu en Waterstaat, Postbus 165, 4330 AD Middelburg.

Bij het indienen van opmerkingen kan worden verzocht om persoonlijke gegevens niet bekend te maken.

Nadere informatie

De startnotitie is op te vragen bij het informatiecentrum van de provincie Zeeland (tel: 01180-31400).

Voor nadere informatie kunt u zich wenden tot de heer W.F.J. Vette, bureau Bodem en Afval, tel. 01180-31774.

Het Groene Woud 1, Postbus 165,
4330 AD Middelburg.

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: college van Gedeputeerde Staten van Zeeland

Bevoegd gezag: Gedeputeerde Staten van Zeeland, directie Milieu en Waterstaat

Besluit: vaststelling uitwerking van provinciaal milieubeleidsplan

Categorie Besluit m.e.r.: 18.1

Activiteit: Door in werking treden van het BOOM¹] per 1 januari 1995 mag een belangrijk deel van het Zeeuwse zuiveringsslib niet meer in de landbouw worden afgezet. Als gevolg van het (ontwerp-) Besluit stortverbod afvalstoffen zal stort per 1 januari 2000 worden verboden. Kwaliteitsverbetering of volumereductie van het slib is nauwelijks aan de orde. In het Zeeuwse milieubeleidsplan *Kerend Tij 2* is daarom vastgelegd, dat voor communaal zuiveringsslib voor het jaar 2000 een alternatieve verwerkingsmethode beschikbaar moet zijn. De keuze dient in overleg met de waterschappen voor het jaar 1997 te worden vastgesteld. De voorgenomen activiteit omvat als uitwerking van *Kerend Tij 2* de keuze van een doelmatige verwerkingsmethode van communaal zuiveringsslib en industrieel slib uit Zeeland, die vóór het jaar 2000 operationeel dient te zijn.

Procedurele gegevens:

brief bevoegd gezag met verzoek om advisering: 4 juli 1995 (verzenddatum 10 augustus 1995)

kennisgeving startnotitie: 17 augustus 1995

inspraaktermijn: 18 augustus 1995 tot en met 30 september 1995

informatiebijeenkomst belegd: nee

einde wettelijke adviestermijn: 19 oktober 1995

bevoegd gezag vraagt (uiteindelijk) advies voor: 20 oktober 1995

richtlijnenadvies uitgebracht op: 16 oktober 1995

Bijzonderheden: In het richtlijnenadvies vraagt de Commissie integrale alternatieven te beschouwen en niet alleen in te gaan op de eindverwerking. Zij adviseert om in het MER de samenhang te beschouwen tussen be- en verwerking, transport en locatiekeuzecriteria. Hierbij hoort een afweging van de uitgangspunten voor locatiekeuze voor afvalverwerkingsinrichtingen, zoals vastgelegd in de streekplanuitwerking, tegen milieuhygiënische criteria (inclusief logistiek).

Samenstelling van de werkgroep:

ir. H.S. Buijtenhek

ir. J. Ebbenhorst

ing. E.M. Mastenbroek (voorzitter)

Secretaris van de werkgroep: drs. M. Odijk.

1 Besluit kwaliteit en gebruik Overige Organische Meststoffen.

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	950830	VerTech Treatment Systems B.V.	Baarn	950921
2.	950925	Zeeuwse Milieufederatie	Goes	951002
3.	950925	Provinciale Commissie Milieubeheer en Waterhuishouding Zeeland	Middelburg	951002
4.	950925	S. de Feyter	Schoondijke	951002
5.	950925	Slibverwerking Zeeland B.V.	Middelburg	951004
6.	950926	Compostering Zeeland V.O.F.	Goes	951004
7.	950927	Zeeuwse Waterschapsbond	Terneuzen	951004
8.	950929	Nederlandse Slibverglazingsmaat- schappij	Maastricht	951004
9.	950929	Provincie Zeeland, Commissie Milieu	Middelburg	951004
10.	950929	Heeren Vuilverbranding Roosendaal B.V.	Roosendaal	951006